XI. Archeologiniai žvalgymai
Archaeological Field Surveys

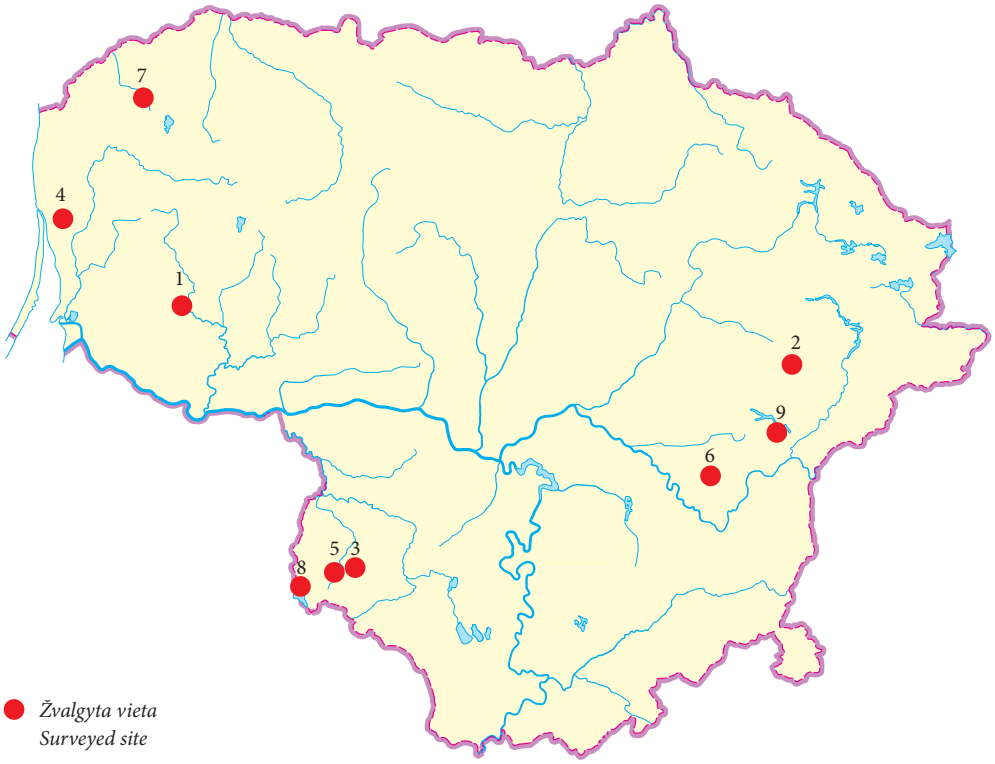

● *Žvalgyta vieta*
Surveyed site

1. *Bikavėnai*
2. *Paaldikis*
3. *Pagerniavė*
4. *Rimkai*
5. *Sausininkai*
6. *Skauduliškės*
7. *Šliktinė*
8. *Vištytis*
9. *Žingiai*

Jonas Balčiūnas

Nežinoti pilkapiai šalia Kanios ir Asvejos ežerų

KPC archeologai 2012 m. pavasarį žvalgė Švenčionių r., Labanoro sen. Paaldikio pilkapyną II, esantį netoli nuo jau seniau žinomo ir 1975 m. tyrinėto (MMT, vad. Juozas Merkelevičius) Paaldikio pilkapyno (A1099P). O tų pačių metų rudenį – šalia jau seniai žinomo, dar tarpukariu, 1935 m., tyrinėto (VU archeologijos muziejus, vadovė Halina Cehak-Holubovičiova) Vilniaus r., Sužionių sen. Žingių pilkapyno (A1235P) esančią antrąją pilkapių grupę. Žvalgymų metu buvo nustatytos Paaldikio pilkapyno II ir šalia Žingių pilkapyno esančios antrosios pilkapių grupės teritorijos, GPS prietaisu užfiksuotos Paaldikio pilkapyno II pilkapių sampilų centrų ir antrosios Žingių pilkapių grupės teritorijos kampų koordinatės, visi Paaldikio pilkapyno II pilkapiai ir dalis antrosios Žingių pilkapių grupės pilkapių pamatuoti matavimo juosta ir nufotografuoti.

Paaldikio pilkapyną II KPC archeologai surado vykdami lankyti jau seniau žinomą Paaldikio pilkapyną.

Paaldikio pilkapynas II yra apie 1,7 km į PPV nuo Paaldikio kaimo, 1 km į PR nuo Slabados–Paaldikio kelio sankryžos su keliu į Toleikas Jusėniškėse, 400 m ta pačia kryptimi nuo artimiausios Jusėniškių sodybos, 600 m į V nuo Paaldikio pilkapyno ir 350 m į ŠV nuo Kanios ežero, maždaug 50 m į P nuo Jusėniškių–Toleikų kelio, miške.

Gana lygioje, labai nežymiai banguotoje vietoje kompaktiškai, iki 10 m atstumu vienas nuo kito maždaug Š–P–V kryptimis išsidėstę keturi pilkapiai. Pilkapių sampilai nuo 10,5 m iki 13 m skersmens ir nuo 50–60 cm iki 1–1,2 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo, visi kiek sulėkštėję (1 pav.), vienas lyg su plataus ir negilaus griovio žymėmis prie pagrindo. Vieno pilkapio viršuje yra iškasta senoka maždaug

1 pav. Vienas iš Paaldikio pilkapyno pilkapių iš ŠV. J. Balčiūno nuotr.

Fig. 1. One of the Paaldikis Barrow Cemetery barrows from the NW

2 pav. Vienas iš pilkapių antrosios Žingių pilkapių grupės P dalyje iš ŠV. J. Balčiūno nuotr.

Fig. 2. One of the barrows in the S part of the second Žingiai barrow group as seen from the NW

3 pav. Vienas iš pilkapių antrosios Žingių pilkapių grupės vidurinėje dalyje iš ŠV. J. Balčiūno nuotr.

Fig. 3. One of the barrows in the central part of the second Žingiai barrow group as seen from the NW

1 m skersmens, 40 cm gylio duobė, du kiek nuskleisti: vienas iš viduriniųjų į P, o vakarinis – į PPR.

Pilkapyną, sprendžiant pagal pilkapių išvaizdą, galima datuoti I tūkst. po Kr. antrąja puse – II tūkst. pradžia. Jis įrašytas į NKVR.

Informaciją apie greta žinomo Žingių pilkapyno esančius pilkapius KPC archeologai elektroniniu paštu gavo iš KPD vyriausiojo

specialisto Valdo Lučuno, kuriam savo ruožtu apie tai, kad greta jau žinomo pilkapyno, į PR nuo jo, yra apie 10 pilkapių grupė, pranešė KPA archeologas Ramūnas Šmigelskas.

Antroji Žingių pilkapių grupė yra apie 500 m į PR nuo Danilavos–Purviniškių kelio tilto per Asvejos ežero prataką, 300 m į R nuo šio kelio ir 150 m į PR nuo Žingių pilkapyno (A1235P) PR krašto, tos pačios mišku apaugusios, iš ŠR ir R juosiamos Asvejos, o iš PV ir V – daubos, aukštumos viršuje, kaip ir Žingių pilkapynas.

Šioje pilkapių grupėje apytiksliai 35 pilkapiai (KPC žvalgymo metu suskaičiuoti 34), išsidėstę pailgame ŠV–PR kryptimi plote, abipus miško keliuko (4 pilkapiai – į ŠR, o kiti į – PV nuo jo), nuo 5–10 m iki 15–20 m atstumu vienas nuo kito. Pilkapių sampilai nuo 7–8 m iki 10–12 m skersmens ir nuo 30–50 cm iki 1–1,5 m ir net 1,8–2 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo (2, 3 pav.), keli kiek netaisyklingi – nuskleisti į vieną pusę, dauguma su grioviais ar jų liekanomis prie pagrindų, dalis, ypač pilkapių grupės ŠV dalyje, gerokai sulėkštėję, jų grioviai užslinkę, kai kuriuose sampiluose yra iškastos senos duobės ar grioviai, pora jų sužalota miško keliuko – nuvažinėti jų šonai.

Pagal išvaizdą šios grupės pilkapiai datuotini I tūkst. po Kr. antrąja puse – II tūkst. pradžia. KPD Ketvirtosios nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sprendimu ši pilkapių grupė prijungta prie Žingių pilkapyno teritorijos.

Unknown barrows beside Lakes Kania and Asveja

In 2012, KPC archaeologists surveyed Paaldikis barrow cemetery II (Švenčionys District), which is near long-known Paaldikis barrow cemetery, which was excavated in 1975. The cemetery contains four somewhat flattened barrows 10.5–13 m in diameter, 0.5–1.2 m high (Fig. 1), and situated up to 10 m from one another. They date to the second half of the 1st – early 2nd millennium.

A field survey was conducted in a second group of barrows located beside and to the SE of previously known Žingiai Barrow Cemetery (Vilnius District), which had been excavated during the interwar period. This group consists of roughly 35 barrows arranged from 5–10 m to 15–20 m from one another. The barrow mounds are from 7–8 m to 10–12 m in diameter and from 30–50 cm to 1–1.5 m and even up to 2 m high (Figs. 2, 3), the majority with ditches or the remains of them near the base. Some have flattened out and some have been damaged by pits dug into them. The barrows date to the second half of 1st – early 2nd millennium. This barrow group was joined to Žingiai Barrow Cemetery.

During the survey the co-ordinates of the territory's corners and the centres of the barrow mounds were recorded using a GPS device and the barrows were measured and photographed.

Daumantas Kiulkys

Geležies amžiaus radimvietės Bikavėnų kapinyno aplinkoje

2012 m. vykdyti Bikavėnų kapinyno (UK 3383) aplinkos, Šilutės r., Vainuto sen., archeologiniai žvalgymai, kurių metu vizualiai iššvalgytas 3,507 ha plotas, metalo ieškikliu patikrinta 0,281 ha teritorija, kalamuoju grąžtu išgręžti 9 gręžiniai.

Žvalgymų metu aptiktos keturios radimvietės su geležies amžiumi sietinais radiniais (1 pav.). Vizualinių paviršiaus žvalgymų metu